

Małgorzata Kowalczyk-Kmiecińska

Grana, okręg Melide Galicia

Informator Archeologiczny : badania 22, 164-165

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Starego Państwa występowanie na stanowisku ceramiki późnopredynastycznej/wczesnodynastycznej.

Stanowisko Tell el Farkha obejmuje trzy niewielkie wzgórza na północnym skraju rozległej "gezry", której większa część znajduje się pod zabudowaniami wsi Ghazala. Na każdym z tych wzgórz założono wykopy sondażowe w celu rozpoznania stratygrafii stanowiska. W wykopach znajdujących się na wzgórzu wschodnim i zachodnim odkryto bogate pozostałości osadnictwa z okresu Starego Państwa. Wiążą się z nim warstwy osadnicze o miąższości ponad 3 m, zawierające kilka faz zabudowy (pozostałości ścian z cegły suszonej). Zarzeczano tutaj dalszych prac nie dochodząc do calca, gdyż dotarcie do niżej zalegających warstw wymagałoby znacznego rozszerzenia powierzchni wykopów, na co nie pozwalał ograniczony czas badań.

Najbardziej interesujące wyniki z punktu widzenia założonego programu badań - osadnictwo predynastyczne we wschodniej Deltie Nilu, przyniósł wykop założony u podnóża wzgórza środkowego. Stwierdzono tutaj obecność jednej fazy zabudowy z okresu Starego Państwa, pod którą znajdowały się warstwy osadnictwa wczesnodynastycznego/późnopredynastycznego, zawierające m. in. również kompletne naczynia. Później odkryto pozostałości jam zagłębionych w calcu zawierające starszy materiał ceramiczny, którego bliższe określenie przynależności kulturowej wymaga dalszych studiów.

Badania będą kontynuowane w 1989 r. i skoncentrują się na środkowym wzgórzu, gdzie warstwy predynastyczne znajdują się najbliżej powierzchni ziemi.

HISZPANIA

Graná,
okręg Melide Galicia

Uniwersytet Łódzki
Katedra Archeologii

Badania prowadzone przez wspólną ekspedycję Uniwersytetu Santiago de Compostela i Uniwersytetu Łódzkiego. Sprawozdanie przygotowała dr Małgorzata Kowalczyk-Kmlecińska. Drugi sezon badań. Osada obronna kultury castrexa datowana na przełom II i I w. p.n.e. do I/II w. n.e.

Prace badawcze w północnej części osiedla miały za zadanie uchwycenie kontynuacji odkrytych w poprzednim sezonie fragmentów muru obwodowego oraz odcinków konstrukcji kamiennych ścian budynków o rzucie kołowym i prostokątnym.

W jednym z wykopów odkryto fragment ściany plecionkowej budynku o konstrukcji słupowo-plecionkowej otwartej od strony północnej, od której było palenisko. Obiekt zawierał dolki słupów, które podtrzymywały konstrukcję dachową oraz innych, prawdopodobnie będących osnową plecionki ściany budynku. Jest to najstarszy do tej pory odsłonięty obiekt na tym stanowisku i pochodzi z I fazy funkcjonowania osiedla (II-I w. p.n.e.), którą kończy katastrofa pożarowa. Po pożarze osiedle egzystowało dalej (II faza), ponieważ nad warstwą spalenizny występują dalsze poziomy kulturowe związane z paleniskami. Do III fazy należą mury kamiennych budynków o rzutach prostokątnych. Fazę III kończy również faza pożarowa.

Fragmenty budynków prostokątnych zawierały poziom podsypki wapiennej, która prawdopodobnie pełniła funkcję posadzki. Odkryto również dalszy odcinek konstrukcji zbliżonej kształtem do kołistej obstawy, skonstruowanej z płaskich, pionowo pierwotnie stojących głazów. Była to prawdopodobnie obstawa pomieszczenia w którego centrum znajdowało się palenisko.

Odsłonięto dalsze odcinki muru obwodowego osiedla. Lico muru starannie równane zbudowane zostało systemem poligonalnym z płaskich głazów. Bezpośrednio do muru obwodowego, od strony zewnętrznej, przylegał nasyp wałowy.

Najliczniej spotykanym w warstwach kulturowych osiedla materiałem ruchomym były fragmenty naczyń glinianych. Znajdowano również przeszliki gliniane, paciorki, oselki kamienne, kamienie żarnowe oraz fragmenty fibuł brązowych.

Wydaje się, że dolna partia fazy I osadnictwa z budynkami o kształcie okrągłym i ścianach plecionkowych oblepianych gliną, dachach wspartych na 4 słupach, a więc konstrukcji przypominającej megaron, należy do okresu przed ostatecznym podbojem Galicji, a więc przed ekspedycją Augusta (zakończenie ekspedycji 19 r. p.n.e.). Sądząc ze znacznej miąższości sedymentów i braku w nich rzymskich artefaktów można początek tego fragmentu castro Grana odnieść do przełomu II i I w. p.n.e. Następne dwie fazy charakteryzują się materiałem również przeważnie rodzimym, jednak z przymieszkami rzymskimi (w tym fragment amfory). Datowane być mogą na I w. I być może dotrwały do II w. n.e.

Badania będą kontynuowane.

ŁOTWA

RYGA
ul. Miecnieku 15 i 17

PP Pracownia Konserwacji Zabytków
Pracownia Archeologiczno-konserwatorska Oddział w Toruniu.

Badania sądowno rozpoznawcze prowadził dr Jan Grześkowiak (autor sprawozdania) w ramach kontraktu na renowację XVII-wiecznych spichrzów. Pierwszy sezon badań. Średniowiecze i czasy nowożytne.

Celem prac wykopaliskowych w obrębie dwóch spichrzów z XVIIw. było wstępne rozpoznanie nawarstwień kulturowych, stwierdzenie, czy występują tu inne relikty architektury oraz rozpoznanie fundamentów tychże spichrzów i to pod dowolnym kątem: po pierwsze, historycznym (rozszerzenie i uściślenie inwentaryzacji) i po drugie, statycznym.

W związku z takim celem założono 5 wykopów o rozmiarach od 12 do 15 m². Wykorzystano też obserwację dwóch wykopów wykonanych poza programem archeologicznym oraz odsłonięto fragmentarycznie korony pojawiających się murów po zdjęciu podłogi i usunięciu pod nią zalegającej cienkiej warstwy.

Stwierdzono występowanie w niektórych punktach stanowiska średniowiecznych warstw kulturowych. Mimo ubogości inwentarza ruchomego można pokusić się na datowanie go na czas od II poł XIII do XV w. W wykopach badawczych nie stwierdzono średniowiecznych budowli. Wydaje się to sugerować, że teren ten, wchodzący w średniowieczu w obręb kwartału 13, pełnił rolę nie mieszkalną, lecz gospodarczą, np. miejsce hodowli świń i innych zwierząt (kości).

Natomiast bardzo urozmaicone są nawarstwienia z czasów nowożytnych. Jest to niewątpliwie związane z budową spichrzów oraz ich licznymi remontami i przebudowami.

Z istotniejszych zagadnień, które udało się tu ustalić, to określenie kilku poziomów użytkowych (niestety, nie wszystkich) oraz stwierdzenie, że w obrębie zachowanych spichrzów występują relikty kamiennych fundamentów i murów ceglanych, bezpośrednio starszych (XVI, pocz. XVII w.). Rozplanowanie budowli starszych będzie już zadaniem przyszłych badań szerokokładowych.

RYGA SPICHLERZE
ul. Sarkanās Gvardes

PP Pracownia Konserwacji Zabytków
Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska Oddział w Lublinie

Badania prowadzili: mgr Jerzy Cichomski i mgr Andrzej Rozwałka. Pierwszy etap prac. Nadzory archeologiczne nad wykopami geotechnicznymi.

Nadzorami objęto trzy spichlerze zlokalizowane w najstarszej części Starego Miasta w Rydze. Wstępne rozpoznanie historyczne obiektów oraz wyniki dotychczasowych badań archeologicznych w najbliższej okolicy pozwalały domniemywać skomplikowanej i bogatej przeszłości